



Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Stand van zaken toerisme in Maastricht 2017

DATUM
30 juli 2018
Verzonden 01-08-2018

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
HH (Hans) Dassen

TELEFOONNUMMER
043 350 4981

ONZE REFERENTIE
2018-24053

E-MAILADRES
hans.dassen@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Hierbij treft u aan de jaarlijkse monitor 'toerisme gemeente Maastricht'. Het bevat de analyse van de toeristische kerncijfers in de periode 2010-2017 en van het toeristisch bezoek in 2017.

Enkele opvallende uitkomsten zijn:

- een voortgaande groei van het verblijfstoerisme in Maastricht tot ruim 1.2 mln. overnachtingen in 2017,
- een groei van het aandeel buitenlandse hotelgasten tot 38% van het totaal,
- met gemiddeld € 72,60 liggen de bestedingen per bezoek aan de stad 43% hoger dan gemiddeld landelijk.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Vivianne Heijnen,
Wethouder Economie, (Eu)regionalisering, Wonen en Sociale Innovatie

Raadsinformatiebrief

Toerisme gemeente Maastricht

Analyse toeristische kerncijfers 2010-2017 en toeristisch bezoek 2017



Rapportage in opdracht van:
Gemeente Maastricht

Juli 2018

Projectnummer
18.027

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	1
1.1.	Aanleiding	1
1.2.	Vraagstelling	1
1.3.	Aanpak en leeswijzer	1
2.	VERBLIJFSTOERISME	2
2.1.	Inleiding	2
2.2.	Omvang en ontwikkeling verblijfstoerisme	2
2.3.	Omvang en ontwikkeling hotelsector	3
2.4.	Kenmerken hotelsector	6
3.	TOERISTISCH DAGBEZOEK	9
3.1.	Inleiding	9
3.2.	Omvang en ontwikkeling	9
4.	TOERISTISCH-RECREATIEVE WERKGELEGENHEID	11
4.1.	Inleiding	11
4.2.	Omvang en ontwikkeling	11
5.	CONCLUSIES	13
	Bijlage 1 - R&T standaard voor toeristisch-recreatieve werkgelegenheid	14

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

De gemeente Maastricht heeft behoefte aan monitoring van de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie. Hiertoe is **ZKA Leisure Consultants** gevraagd om voor de komende jaren (2017 tot en met 2020) onderhavig onderzoek uit te voeren met als peiljaren 2016 tot en met 2019.

1.2. Vraagstelling

De centrale vraag die wordt beantwoord in deze rapportage is:

Wat is de omvang en de ontwikkeling van het verblijfstoerisme en het toeristisch dagbezoek aan Maastricht en hoe groot is de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid?

De primaire bron voor het verblijfstoerisme is de gemeentelijke toeristenbelasting. Daarnaast worden de cijfers over het verblijfstoerisme vergeleken met Limburg en Nederland op basis van CBS. Het toeristisch dagbezoek is gebaseerd op het themarapport 'toeristisch bezoek aan steden 2017' van NBTC-NIPO Research. Hierbij is de vergelijking gemaakt met de eerdere themarapportages waarover wij beschikken (2012, 2014 en 2016). Voor de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid wordt een beroep gedaan op het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (LISA).

1.3. Aanpak en leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- Gestart wordt met een analyse van de omvang, de ontwikkeling en de kenmerken van het verblijfstoerisme in Maastricht voor het jaar 2017. Hierbij kijken we terug tot het jaar 2010¹ en vergelijken we Maastricht met de provinciale en de landelijke cijfers (hoofdstuk 2);
- Vervolgens wordt ingegaan op de omvang en de belangrijkste kenmerken van het toeristisch bezoek aan Maastricht (dagbezoeken, dagbezoekers, bezoekfrequentie en gemiddelde bestedingen) (hoofdstuk 3);
- De toeristisch-recreatieve werkgelegenheid en het belang van deze sector in de totale werkgelegenheid wordt vervolgens inzichtelijk gemaakt (hoofdstuk 4);
- Afgesloten wordt met conclusies (hoofdstuk 5).

¹ In de offerte is een vergelijking voor de periode vanaf 2009 overeengekomen. Met de gemeente is afgestemd dat als basis voor absolute cijfers de toeristenbelastinggegevens gehanteerd worden. Deze cijfers ontbreken echter voor het jaar 2009.

2. VERBLIJFSTOERISME

2.1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de toeristische kencijfers voor het jaar 2017 weer en de ontwikkeling in de periode 2010-2017. In Maastricht bestaat het verblijfstoerisme overwegend uit hotelgasten. Daarom gaat, na het totaalbeeld van de sector in paragraaf 2.2., dit hoofdstuk vervolgens verder in op de ontwikkeling van de hotelmarkt. Deze absolute cijfers over de omvang van de hotelmarktvraag zijn gebaseerd op de gemeentelijke toeristenbelastingcijfers. Dit omvat hotels in de categorieën 1 tot 5 sterren en is inclusief zakelijke overnachtingen².

Om de cijfers vervolgens in perspectief te kunnen plaatsen, is een vergelijking gemaakt met de cijfers van Limburg en Nederland. De bron van deze relatieve cijfers is het CBS³. Naast hotelovernachtingen wordt in paragraaf 2.3. op deze wijze ook de ontwikkeling van het aantal hotelgasten vergeleken en in paragraaf 2.4. kenmerken als herkomst van de gasten en de spreiding in tijd.

2.2. Omvang en ontwikkeling verblijfstoerisme

Toeristische overnachtingen nemen toe tot ruim 1,2 miljoen in 2017

Het aantal toeristische overnachtingen in Maastricht is fors gegroeid. In 2017 vonden ruim 1,2 miljoen overnachtingen plaats, een groei van 12% ten opzichte van 2016. In vergelijking met 2010 is het aantal toeristische overnachtingen zelfs met ruim 40% toegenomen. Deze forse groeicijfers komen voornamelijk voort uit de grote toename van het aantal overnachtingen in de campingsector tussen 2016 en 2017. Dit is met name het gevolg is van een nieuwe aanbieder in deze categorie. De categorie 'verblijf zonder ster' heeft na jaren van aanzienlijke groei, in 2017 te maken met een lichte afname van het aantal overnachtingen (-5% ten opzichte van 2016). Onderstaande tabel en grafiek geven een volledig beeld van de ontwikkeling van het totaal aantal overnachtingen in Maastricht.

Tabel 2.1. Omvang en ontwikkeling totaal aantal toeristische overnachtingen Maastricht 2010-2017

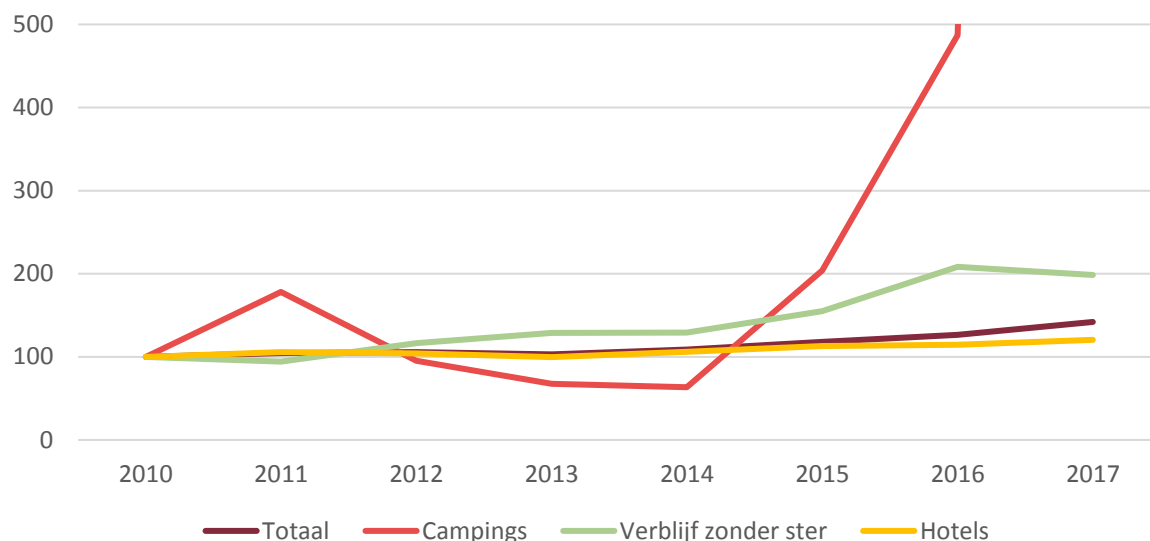
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Camping	2.037	3.631	1.937	1.377	1.292	4.152	9.921	106.687
Verblijf zonder ster	100.380	94.621	117.087	129.349	129.728	155.614	209.080	199.457
Hotels	747.940	790.451	778.874	745.530	792.450	844.116	856.367	901.164
Totaal	850.357	888.703	897.898	876.256	923.470	1.003.882	1.075.368	1.207.308

Bron: BsGW, Toeristenbelasting

² Overnachtingen in hotels zonder steraanduiding zijn conform afspraak niet meegenomen in de gerapporteerde cijfers in dit hoofdstuk. Deze niet geclassificeerde hotels vormen binnen de gemeentelijke toeristenbelasting één categorie met andere (kleinschalige) logiesaanbieders zoals B&B's. Dit wordt gerapporteerd voor één totale categorie (verblijf zonder ster). Uitsplitsing naar type verblijf, zoals de niet geclassificeerde hotels, is niet mogelijk.

³ Afbakening CBS: aanbod (hotels, pensions, B&B's) met minimaal 5 slaapplekken.

Figuur 2.1. Ontwikkeling totaal aantal toeristische overnachtingen Maastricht 2010-2017 (2010=100)⁴



Bron: BsGW, Toeristenbelasting

Meeste overnachtingen vinden plaats in de tweede helft van het jaar

In de onderstaande tabel zijn het totaal aantal toeristische overnachtingen in Maastricht per kwartaal weergegeven, gevolgd door het aandeel van het betreffende kwartaal ten opzichte van het jaar. Uit deze vergelijking volgt dat de meeste overnachtingen plaatsvinden in de tweede helft van het jaar.

Tabel 2.2. Spreiding totaal aantal toeristische overnachtingen Maastricht 2014-2017⁵

	Kwartaal 1		Kwartaal 2		Kwartaal 3		Kwartaal 4	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2014	172.834	19%	244.874	27%	261.884	28%	241.692	26%
2015	147.468	15%	236.667	24%	335.930	33%	277.465	28%
2016	216.583	20%	254.458	24%	312.680	29%	312.901	29%
2017	231.520	19%	294.219	24%	352.164	29%	329.405	27%

Bron: BsGW, Toeristenbelasting

2.3. Omvang en ontwikkeling hotelsector

Het aantal hotelovernachtingen in Maastricht is gebaseerd op de gemeentelijke toeristenbelastingcijfers. Dit omvat hotels in de categorieën 1 tot 5 sterren en is inclusief zakelijke overnachtingen.

Aantal hotelovernachtingen neemt wederom toe (+5,2%)

Er vonden ruim 901.000 hotelovernachtingen plaats in 2017 in Maastricht. In vergelijking met 2016 is dit een groei van 5,2%. Ten opzichte van 2010 is het aantal hotelovernachtingen met ruim 20% gegroeid. De afgelopen jaren is er continu sprake geweest van een groeiend aantal overnachtingen, met als enige uitzondering de jaren 2012 en 2013. De tabel en grafiek op de volgende pagina geven een volledig beeld van de ontwikkeling van het aantal hotelovernachtingen in Maastricht.

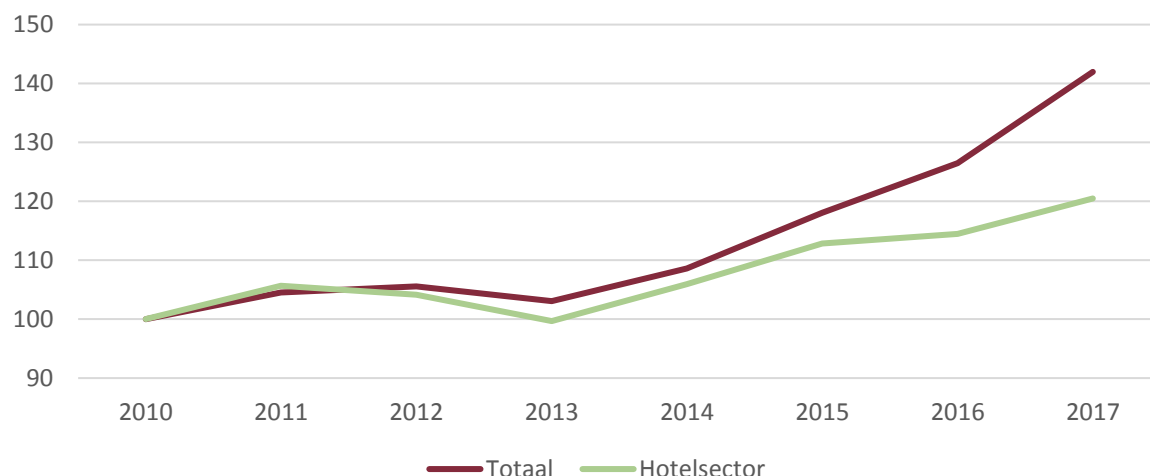
⁴ De campingsector heeft voor 2017 een indexcijfer van ruim 5.200. In verband met de leesbaarheid van de figuur is de as echter afgekort op max. 500.

⁵ Het totaal van de kwartaalcijfers wijkt af van het werkelijke aantal overnachtingen zoals gegeven in tabel 2.1 in verband met correcties.

Tabel 2.3. Omvang en ontwikkeling hotelovernachtingen Maastricht 2010-2017

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ontwikkeling 2010-2017
747.940	790.451	778.874	745.530	792.450	844.116	856.367	901.164	20,5%

Bron: BsGW, Toeristenbelasting

Figuur 2.2. Omvang en ontwikkeling hotelovernachtingen Maastricht 2010-2017 (2010=100)

Bron: BsGW, Toeristenbelasting

De bovenstaande cijfers hebben alleen betrekking op de geclassificeerde hotelmarkt van Maastricht. In het Provinciaal Hotelmarktonderzoek dat ZKA in 2017 uitvoerde zijn alle hotels in Maastricht meegenomen, ook de hotels zonder steraanduiding. Uit dit onderzoek blijkt dat in 2016 circa 963.000 hotelovernachtingen hebben plaatsgevonden in Maastricht. Uit bovenstaande cijfers op basis van de toeristenbelasting blijkt dat de vraag naar persoonsovernachtingen in één- tot en met vijfsterrenhotels in 2017 met 5,2% gegroeid is ten opzichte van 2016. Als we de 963.000 persoonsovernachtingen (uit 2016) als basis nemen en daar deze groei mee vermenigvuldigen, dan vonden er in 2017 circa 1.013.000 persoonsovernachtingen plaats in de totale hotelmarkt in Maastricht.

Vergelijking ontwikkeling overnachtingen en gasten van Maastricht met Limburg en Nederland

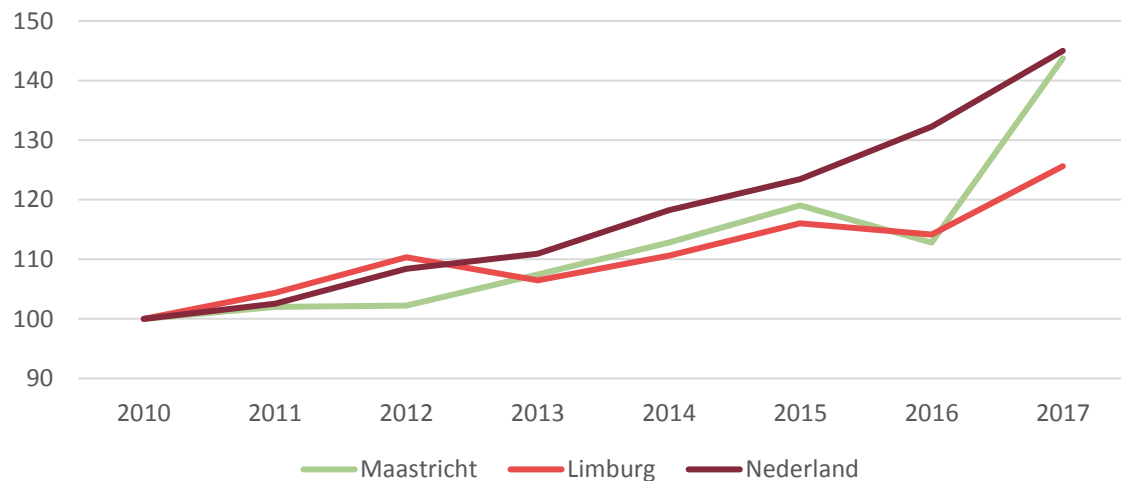
Om de ontwikkeling in Maastricht te kunnen vergelijken met andere steden, provincies en landelijk, moeten cijfers worden benut die zo veel mogelijk vergelijkbaar zijn. Hiertoe is het CBS gebruikt. Aangetekend moet worden dat het CBS in 2012 correcties doorvoerde in de methodiek voor gegevensverzameling, anderzijds zijn de Bed en Breakfast accommodaties inbegrepen in de cijfers van het CBS. De cijfers zijn derhalve niet geheel vergelijkbaar zijn met de gemeentelijke toeristenbelastingcijfers binnen de categorieën hotel 1 ster tot en met 5 sterren.

De grafieken geven een relatieve vergelijking van het aantal hotelovernachtingen en –gasten. Uit de vergelijking van de hotelovernachtingen in figuur 2.3. volgt dat de ontwikkeling in Maastricht en de provincie Limburg nagenoeg vergelijkbaar is tot 2016. Tussen 2016 en 2017 stijgt het aantal hotelovernachtingen dat in Maastricht plaatsvond harder dan in Limburg. Dit brengt de groeicijfers van 2017 ten opzichte van 2010 voor Maastricht en Limburg op respectievelijk 44% en 26%. Dit groeicijfer

van Maastricht komt qua orde van grootte overeen met de ontwikkeling van de toeristenbelastingcijfers op totaal niveau⁶.

Landelijk blijft het aantal hotelovernachtingen zich constant positief ontwikkelen. In de periode 2010-2017 is het aantal hotelovernachtingen in Nederland gegroeid met 45%. Amsterdam heeft een grote invloed op de landelijk ontwikkeling. Het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam groeide in dezelfde periode met 63%.

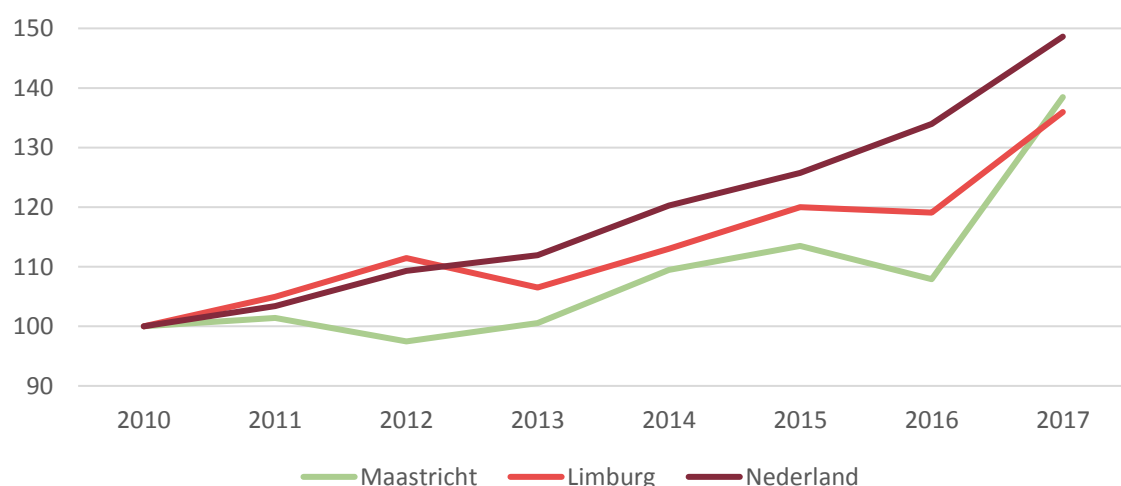
Figuur 2.3. Ontwikkeling aantal hotelovernachtingen 2010-2017 (2010 = 100)



Bron: CBS

Naast het aantal hotelovernachtingen is eveneens het aantal hotelgasten toegenomen in de periode 2010-2017. Onderstaande figuur 2.4. illustreert deze ontwikkeling. Opvallend is dat de groei van het aantal hotelgasten jarenlang sterker was in Limburg dan in Maastricht, maar anno 2017 is de groei ten opzichte van 2010 op vergelijkbaar niveau (respectievelijk 36% en 38% tussen 2010 en 2017). Daarnaast valt op dat landelijk het aantal hotelgasten sterker groeit dan in Limburg en Maastricht.

Figuur 2.4. Ontwikkeling aantal hotelgasten 2010-2017 (2010 = 100)



Bron: CBS

⁶ Uit figuur 2.3 volgt dat de cijfers van het CBS een daling van het aantal overnachtingen laat zien van 2016 op 2015, in tegenstelling tot de cijfers op basis van de Toeristenbelasting. Een verklaring voor deze afwijking is niet gegeven/bekend.

Groei van het aantal hotelovernachtingen lijkt zich door te zetten in 2018

Op het moment van schrijven zijn de eerste (voorlopige) kwartaalcijfers van 2018 bekend⁷. Volgens deze cijfers van het CBS lijkt de groei van het aantal hotelovernachtingen zich door te zetten in 2018. In het eerste kwartaal van 2018 is het aantal hotelovernachtingen in Maastricht 10% hoger dan in dezelfde periode in 2017. In Limburg nam het aantal hotelovernachtingen in kwartaal 1 van 2018 ten opzichte van kwartaal 1 in 2017 toe met 12% en in Nederland met 11%.

2.4. Kenmerken hotelsector

Spreading in tijd: meeste hotelovernachtingen in het derde kwartaal

In het derde kwartaal van het jaar (juli, augustus en september) vinden de meeste hotelovernachtingen plaats in Maastricht, zoals blijkt uit tabel 2.5. Circa 29% van het totaal aantal hotelovernachtingen vindt plaats in deze maanden. Sinds 2015 is het vierde kwartaal (oktober, november en december) de tweede belangrijkste periode voor Maastricht met een aandeel van 27% van het totaal aan hotelovernachtingen. Relatief gezien is het eerste kwartaal (januari, februari en maart) het rustigst voor de Maastrichtse hotelmarkt.

Tabel 2.5. Spreading in tijd van hotelovernachtingen in Maastricht 2014-2017⁸

	Kwartaal 1		Kwartaal 2		Kwartaal 3		Kwartaal 4	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2014	152.817	19%	202.454	26%	226.704	29%	209.018	26%
2015	121.357	14%	207.715	25%	277.055	33%	237.213	28%
2016	177.442	21%	208.437	24%	245.704	29%	230.257	27%
2017	175.677	19%	220.636	24%	260.364	29%	244.487	27%

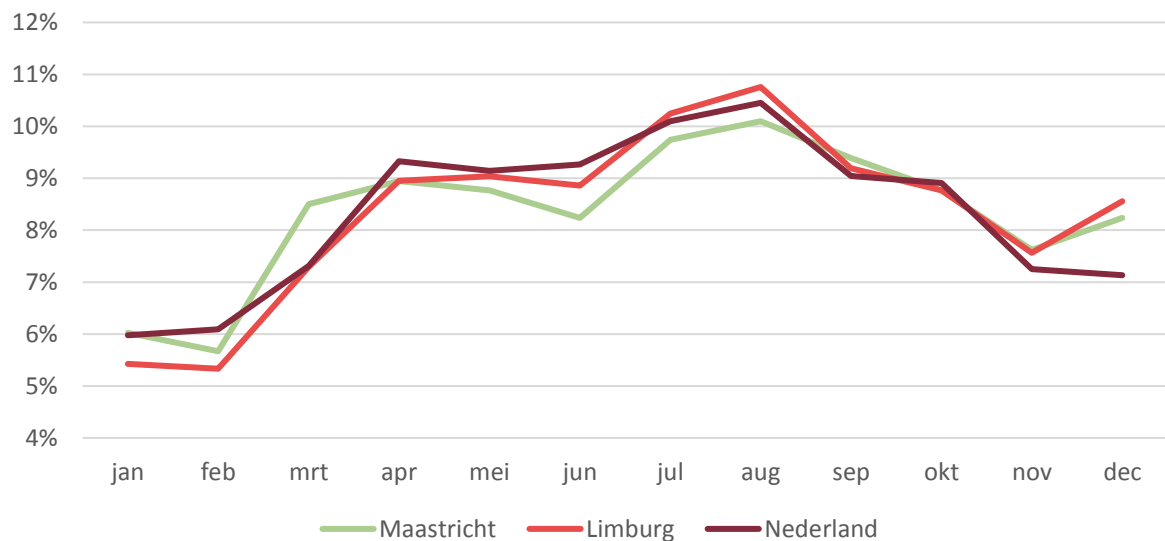
Bron: BsGW, Toeristenbelasting

CBS toont vraagcijfers per maand. Dit levert verdiepende inzichten op over de jaarspreiding van hotelovernachtingen. De cijfers van het CBS laten zien dat de zomermaanden juli en augustus de belangrijkste maanden voor de hotelmarkt zijn. Dit geldt voor Maastricht en nog sterker voor Nederland en Limburg. Ook volgt uit onderstaande vergelijking dat de decembermaand voor zowel Maastricht als Limburg een belangrijke maand is en aanzienlijk boven het landelijke gemiddelde ligt. Naar verwachting zijn de kersteventementen en –markten een belangrijke verklaring hiervoor. De maanden januari en februari zijn het zwakst voor Maastricht, overeenkomstig met Limburg en Nederland. Bovenstaande vergelijking met cijfers per kwartaal laat een vergelijkbaar beeld zien.

⁷ Dit zijn voorlopige cijfers, het CBS kan deze cijfers nog corrigeren in de loop van 2018.

⁸ Het totaal van de kwartaalcijfers wijkt af van het werkelijke aantal overnachtingen zoals gegeven in tabel 2.1 in verband met correcties.

Figuur 2.6. Spreiding in tijd van overnachtingen 2017



Bron: CBS

Verblijfsduur hotelgasten: relatief korte verblijfsduur in Maastricht

Gasten verbleven gemiddeld 1,6 nachten in Maastricht in 2017. Dit is vergelijkbaar met het Limburgs gemiddelde van 1,6 nachten en iets lager dan het landelijk gemiddelde van 1,7 nachten. De gemiddelde verblijfsduur van hotelgasten in Maastricht is nagenoeg constant gebleven de afgelopen jaren. In Limburg zakte deze geleidelijk (maar minimaal) van een gemiddelde verblijfsduur van 1,7 nachten tussen 2010-2015, naar gemiddeld 1,6 nachten in 2016 en 2017.

Overigens wordt het landelijk gemiddelde beïnvloed door het grote aandeel van Amsterdam. Gemiddeld verbleven hotelgasten 1,9 nachten in Amsterdam in 2017, wat ruim boven het landelijk gemiddelde ligt.

Ontwikkeling herkomst hotelgasten: aandeel buitenlandse gasten neemt toe

Volgens cijfers van het CBS komt 38% van de hotelgasten in Maastricht uit het buitenland. Het aandeel buitenlandse gasten blijft groeiende. Tot 2012 kwam circa een kwart van de hotelgasten uit het buitenland en tussen 2012 en 2016 lag dit aandeel nog op ongeveer een derde.

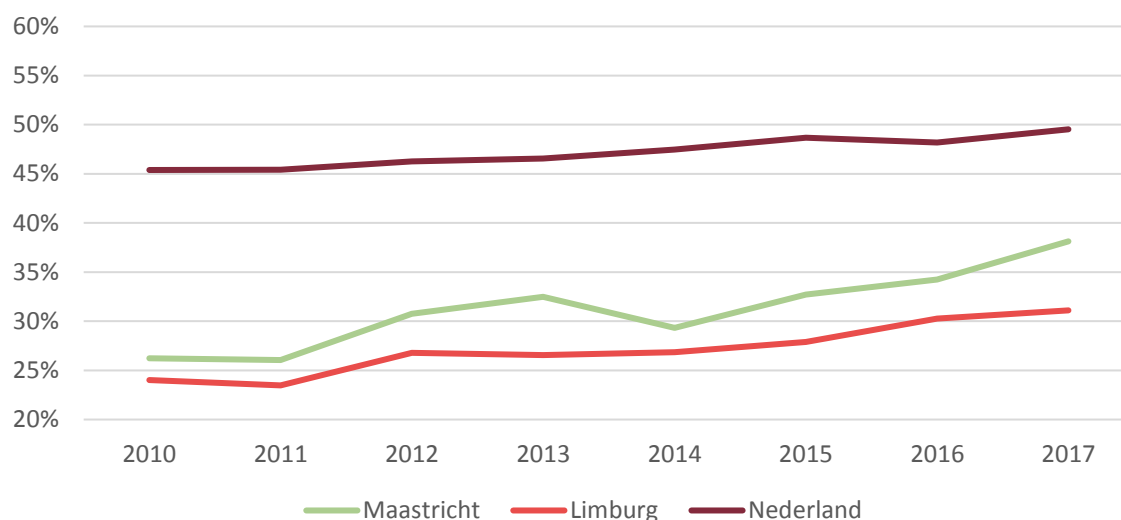
Tabel 2.4. Ontwikkeling herkomst hotelgasten Maastricht 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nederlandse gasten	74%	74%	69%	68%	71%	67%	66%	62%
Buitenlandse gasten	26%	26%	31%	33%	29%	33%	34%	38%

Bron: CBS

Ook in Limburg en in Nederland groeit het aandeel van buitenlandse hotelgasten in de periode 2010-2017. Dit wordt geïllustreerd door onderstaande figuur op basis van cijfers van het CBS. Hieruit blijkt dat in Maastricht het aandeel buitenlandse gasten (38%) hoger is dan gemiddeld in Limburg (31%). Het landelijk gemiddelde (50%) is hoger dan in Maastricht, maar Maastricht is de afgelopen jaar sterk ingelopen ten opzichte van het Nederlands gemiddelde.

Figuur 2.5. Ontwikkeling aandeel buitenlandse hotelgasten 2010-2017



Bron: CBS

België en Duitsland zijn de twee belangrijkste herkomstlanden van buitenlandse gasten voor Maastricht. Er verbleven 63.000 Belgische hotelgasten en 59.000 Duitse hotelgasten in Maastricht in 2017. Dit betekent dat 45% van de buitenlandse hotelgasten en 17% van het totaal aantal hotelgasten uit deze twee buurlanden komen. Naast België en Duitsland zijn het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten de belangrijkste herkomstlanden voor Maastricht, met respectievelijk 30.000 en 18.000 hotelgasten in 2017.

Om tot slot de groei van het aandeel buitenlandse toeristen in perspectief te kunnen plaatsen, is de ontwikkeling in de periode 2010-2017 berekend. Opvallend zijn de hoge groeicijfers die hieruit komen. Zo is het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten in Maastricht in 2017 gegroeid met 122% ten opzichte van 2010⁹ (van 198.000 overnachtingen door buitenlandse gasten in 2010 naar 439.000 overnachtingen door buitenlandse gasten in 2017). Voor Limburg en Nederland ligt de groei van het aantal buitenlandse overnachtingen op respectievelijk 70% en 63%.

⁹ Een verklaring voor dit hoge groeicijfers kunnen we niet geven, omdat we alleen inzicht hebben in de gerapporteerde totaalcijfers van het CBS en niet in cijfers en berekeningen die daar aan ten grondslag liggen.

3. TOERISTISCH DAGBEZOEK

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het toeristisch bezoek aan Maastricht op basis van het onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2017' van NBTC-NIPO Research. Dit is een onderzoek naar het toeristisch bezoek van Nederlanders aan binnenlandse steden. Onder bezoekers worden Nederlanders verstaan die Maastricht hebben bezocht voor een vakantie en/of dagrecreatief bezoek (exclusief inwoners uit de eigen gemeente). Dit is dus exclusief de buitenlandse dagbezoekers aan Maastricht uit de grensregio's met Duitsland en België, die voor de stad relatief erg belangrijk zijn.

NBTC-NIPO Research heeft haar onderzoek naar het toeristisch bezoek van Nederlanders aan binnenlandse steden in 2017 geheel vernieuwd. Als gevolg van de nieuwe opzet is volgens het marktonderzoeksbureau de betrouwbaarheid van de resultaten toegenomen. Daarnaast wordt nu ook het bezoek door inwoners van Nederland met een migratie achtergrond meegenomen, wat voorheen niet het geval was. Deze groep bestaat alleen uit inwoners van 18 jaar en ouder. In het vroegere onderzoek werden uitsluitend Nederlanders van 0 jaar en ouder ondervraagd, inwoners met een migratie achtergrond behoorden zoals vermeld niet tot de onderzoekspopulatie. De aanpassingen in onderzoekopzet hebben er toe geleid dat de bezoek(ers)aantallen fors hoger liggen ten opzichte van eerdere jaren. Dit maakt dat de resultaten uit het onderzoek over het jaar 2017 niet vergelijkbaar zijn met de voorgaande edities van het onderzoek.

3.2. Omvang en ontwikkeling

In onderstaande tabel is het aantal bezoeken en bezoekers, en daarvan afgeleid de bezoekfrequentie, vermeld op basis van het onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2017'. De cijfers uit de eerdere ons beschikbare edities zijn niet opgenomen in deze tabel, omdat deze uitkomsten niet vergelijkbaar zijn met de resultaten over 2017 vanwege de trendbreuk in dit jaar (zie ook 3.1).

Tabel 3.1. Overzicht binnenlands toeristisch bezoek

	2017
Aantal bezoeken	4.163.000
Aantal bezoekers	1.675.000
Bezoekfrequentie	2,49

Bron: NBTC-NIPO Research, Toeristisch bezoek aan steden

4,16 miljoen toeristische bezoeken aan Maastricht in 2017

1,675 miljoen Nederlanders brachten een bezoek aan Maastricht in 2017. In totaal brachten deze bezoekers ruim 4,16 miljoen bezoeken aan de stad. Dit vertaalt zich naar een bezoekfrequentie van 2,5 per bezoeker.

Hiermee neemt Maastricht de 8^e positie in van de top 10 meeste bezoekers, maar staat op plek 12 qua aantal bezoeken. De top drie steden met zowel meeste bezoeken en bezoekers zijn Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. Hierbij moet worden opgemerkt dat buitenlandse bezoekers niet zijn meegenomen in het onderzoek van NBTC-NIPO Research. Aangezien buitenlandse bezoekers voor Maastricht relatief belangrijk zijn, is het waarschijnlijk dat indien ook het buitenlands dagbezoek wordt meegerekend, Maastricht stijgt in de ranglijst qua aantal dagbezoeken/-bezoekers.

Terugkijkend op de ontwikkeling in de periode 2012-2016, bleek toen het aantal bezoeken ten opzichte van 2012 met circa 16% gedaald in 2016, maar vergeleken met 2015 wel met bijna 5% gestegen. De daling in het aantal bezoekers zette zich daarentegen wel door, het bezoekersaantal was in 2016 met bijna 18% afgenomen ten opzichte van 2012.

Maastricht kent laagste bezoeksfrequentie, maar hoogste bestedingen

Wel betekenen bovenstaande aantallen dagbezoeken en –bezoekers dat de bezoeksfrequentie van Maastricht fors lager ligt dan bij andere steden. Om precies te zijn, van alle 26 steden uit het onderzoek is de bezoeksfrequentie aan Maastricht het laagst (2,5), gevolgd door Deventer (2,6) en Leiden en Zutphen (beide 2,8). De steden met de hoogste bezoeksfrequentie zijn Zaanstad (4,3) en Rotterdam (4,1). Ruim de helft van de bezoekers van Maastricht bezoekt de stad op jaarbasis één keer (55%) en 20% doet dit twee keer per jaar. Wat echter tegenover deze lage bezoeksfrequentie staat, is dat Maastricht het grootste aandeel kent in meerdaagse bezoeken (16%), gevolgd door Almelo (14%) en Groningen (13%).

Gemiddeld wordt er € 72,60 per bezoek uitgegeven. Het gemiddelde van alle steden van het onderzoek ligt ruim twintig euro lager, namelijk € 50,60 per bezoek. De gemiddelde bestedingen aan horeca tijdens het bezoek aan Maastricht is het hoogste in vergelijking met de andere steden van het onderzoek, namelijk € 25,50 (gemiddeld is € 17,60). Ook de gemiddelde bestedingen aan winkels zijn in Maastricht fors hoger dan gemiddeld. In Maastricht ligt dit op € 30,70 en gemiddeld is € 21,30. Alleen in Almere zijn de bestedingen aan winkels hoger (€ 32,30).

4. TOERISTISCH-RECREATIEVE WERKGELEGENHEID

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid in Maastricht, Zuid-Limburg en Limburg. De werkgelegenheidscijfers zijn conform de landelijke R&T Standaard. Deze landelijke R&T Standaard gaat niet alleen in op het verblijfstoerisme, maar hanteert een bredere afbakening (zie ook bijlage 1).

4.2. Omvang en ontwikkeling

Toeristisch-recreatieve werkgelegenheid in Maastricht neemt af¹⁰

Het aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector van Maastricht is ten opzichte van 2013 toegenomen met 2,2%. Tot 2014 is er sprake van stabilisatie en van 2014 tot 2016 is sprake van een groei van de werkgelegenheid. In 2017 is het aantal banen echter afgenomen ten opzichte van 2016 en daarmee terug op het niveau van 2015. In zowel Zuid-Limburg als in de provincie is het aantal banen in de sector met circa 2% toegenomen ten opzichte van 2013, maar ook hier is sprake van een lichte afname sinds 2016. In Nederland blijft het aantal toeristisch-recreatieve banen wel elk jaar toenemen en is met 9,5% gestegen ten opzichte van 2013.

Tabel 4.1. Ontwikkeling toeristisch-recreatieve banen 2013-2017¹¹

	2013	2014	2015	2016	2017	ontwikkeling 2013-2017
Maastricht	5.920	5.930	6.080	6.290	6.050	2,2%
Zuid-Limburg	20.600	20.610	20.670	21.070	21.020	2,0%
Limburg	38.820	38.870	38.860	39.690	39.500	1,8%
Nederland	522.430	525.620	538.300	557.640	572.180	9,5%

Bron: LISA 2013-2017

Belang sector in werkgelegenheid licht afgenomen

Met de afname van het aantal banen tussen 2016 en 2017 in de toeristisch-recreatieve sector van Maastricht, is ook het belang van de sector licht afgenomen (0,3 procentpunt). Het aandeel van de toeristisch-recreatieve sector in de totale werkgelegenheid was tot 2014 stabiel en nam van 2014 tot 2016 toe. In 2017 komt dit aandeel uit op 8,5%. Hiermee is het belang van de sector wel groter dan in 2013 en 2014 (8,3%).

Tabel 4.2. Ontwikkeling aandeel R&T sector Maastricht 2013-2017

	Banen R&T Sector	Totaal banen	Aandeel R&T
2013	5.920	71.700	8,3%
2014	5.930	71.680	8,3%
2015	6.080	70.940	8,6%
2016	6.290	71.290	8,8%
2017	6.050	71.530	8,5%

Bron: LISA 2013-2017

¹⁰ LISA werkt met terugwerkende kracht de datagegevens bij, hierdoor wijken de cijfers ten opzichte van de vorige meting op punten af.

¹¹ Dit is – conform de landelijke R&T standaard – exclusief het aantal banen in de (mode)detailhandel. Voor toeristisch-recreatieve bezoekers vormt winkelen/funshoppen een belangrijk bezoekmotief.

Toeristisch-recreatieve sector Maastricht blijft van relatief groot belang

De toeristisch-recreatieve sector in Maastricht heeft een groter aandeel (al jaren rond 8,5%) in de totale werkgelegenheid dan Zuid-Limburg en Limburg (respectievelijk 7,8% en 7,7%)¹². Landelijk ligt het aandeel in aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector op 6,8% in 2017.

¹² Bron: LISA, 2013-2017

5. CONCLUSIES

Op basis van de analyses in de voorgaande hoofdstukken concluderen wij het volgende:

Verblijfstoerisme

- Er vonden ruim 1,2 miljoen toeristische overnachtingen plaats in Maastricht in 2017. Het merendeel van deze overnachtingen wordt gemaakt in de tweede helft van het jaar (56%). De meeste overnachtingen vinden plaats in hotels, namelijk driekwart van het totaal (bron: gemeentelijke toeristenbelasting). Aangezien de niet-geclassificeerde hotels onderdeel zijn van een andere categorie binnen de toeristenbelasting vertegenwoordigen de hotels feitelijk een nog hoger aandeel.
- Er vonden ruim 901.000 plaats in de geclassificeerde hotels in Maastricht in 2017. Het aantal hotelovernachtingen is met een groeicijfer van 20% aanzienlijk gestegen in de periode 2010-2017. De meeste hotelovernachtingen vonden plaats in het derde kwartaal (juli, augustus, september). In deze zomermaanden vond 29% van de hotelovernachtingen plaats, gevolgd door het vierde kwartaal met 27% van de overnachtingen (oktober, november, december). Met name december is een opvallende maand waarin aanzienlijk meer overnachtingen plaatsvonden in Maastricht dan in Limburg en Nederland. Naar verwachting is de verklaring hiervoor de kerstmarkten en andere thematische evenementen die in december worden georganiseerd in Maastricht.
- De groei van het aantal hotelovernachtingen lijkt zich door te zetten in 2018. In het eerste kwartaal van 2018 nam het aantal hotelovernachtingen in Maastricht toe met 10% ten opzichte van dezelfde periode in 2017. Dit groeicijfer is vergelijkbaar met die van Limburg en Nederland.
- Het aandeel van buitenlandse hotelgasten is gestegen naar 38% in 2017. Landelijk ligt dit aandeel aanzienlijk hoger. Het inkomend toerisme naar Amsterdam beïnvloedt dit cijfer sterk.
- Met een gemiddelde van 1,6 nachten is de verblijfsduur in hotels in Maastricht relatief kort. Dit gemiddelde is al jaren nagenoeg constant en ligt onder het landelijk gemiddelde.

Toeristisch dagbezoek

- Maastricht trok in 2017 circa 4,16 miljoen bezoeken en circa 1,675 miljoen bezoekers. Dit geeft een gemiddelde bezoekfrequentie van 2,5. Maastricht kent de laagste bezoekfrequentie in vergelijking met de 25 andere steden van het onderzoek.
- Daar staat echter tegenover dat Maastricht het grootste aandeel heeft in meerdaagse bezoeken (16%) en ook de hoogste gemiddelde uitgaven per bezoek heeft. Gemiddeld geeft een bezoeker aan Maastricht € 72,60 per bezoek uit, tegenover € 50,60 gemiddeld. Met name in de horeca en winkels wordt bovengemiddeld veel uitgegeven, namelijk circa € 8 tot € 9 meer dan gemiddeld.

Toeristisch-recreatieve werkgelegenheid

- Ten opzichte van 2013 de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid in 2017 met 2,2% gegroeid. Wel daalde het aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector in Maastricht tussen 2016 en 2017 (-/- 240 banen). Deze daling werkt ook door het in het belang van de sector binnen de totale werkgelegenheid in Maastricht. Het belang van toeristisch-recreatieve sector voor Maastricht daalde in 2017 tot 8,5% (-0,3 procentpunt). Het belang van de sector blijft relatief groot in vergelijking met Limburg (7,7%) en Nederland (6,8%).

Bijlage 1 - R&T standaard voor toeristisch-recreatieve werkgelegenheid

In de landelijke R&T standaard is een afbakening gemaakt van de toeristisch-recreatieve sector voor het bepalen van de werkgelegenheid. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt in zeven groepen. Per activiteit is aangegeven in welke mate de werkgelegenheid wordt meegeteld voor de toeristisch-recreatieve sector (zie kolom 'weging'). Voorbeeld: de werkgelegenheid in de branche 'personenvervoer per spoor' kan niet volledig aan de toeristisch-recreatieve sector worden toegerekend, maar een deel ervan komt zeker voort uit toerisme en recreatie. Voor andere branches (zoals bijvoorbeeld kledingzaken) is bepaald dat deze helemaal niet als toeristisch-recreatief worden aangemerkt.

SBI code	Omschrijving	Weging
1. Detail- en groothandel		
45194	Handel/reparatie van caravans	100%
46492	Groothandel in watersportartikelen	100%
46493	Groothandel in kampeerartikelen	100%
4730	Benzinestations	10%
47642	Winkels in watersportartikelen	100%
47643	Winkels sportartikelen	100%
47644	Winkels kampeerartikelen	100%
47722	Winkels lederwaren en reisartikelen	30%
47781	Winkels in foto art.	30%
2. Logiesverstrekking		
55101	Hotel-restaurants	100%
55102	Hotels, pensions en conferentieoord	100%
55201	Verhuur van vakantiehuisjes/appartementen	100%
55202	Jeugdherbergen/vakantiekampen	100%
5530	Kampeertreinen	100%
5590	Overige logiesverstrekking	100%
3. Eet- en drinkgelegenheden		
56101	Restaurants	100%
56102	Cafetaria's, lunchrooms, e.d.	100%
56103	IJssalons	100%
5630	Cafés	100%
4. Vervoer		
4910	Personenvervoer per spoor	10%
4932	Vervoer per taxi	10%
49391	Ongeregeld personenvervoer	100%
5010	Zee- en kustvaart	50%
5030	Binnenvaart (passagiersvaart)	10%
5110	Personenvervoer door de lucht	10%
5222	Dienstverlening voor vervoer water	10%
5223	Dienstverlening voor de luchtvaart	10%
7911	Reisbemiddeling	100%
7912	Reisorganisatie	100%
7990	Informatieverstrekking op het gebied van toerisme	100%
5. Cultuur, recreatie en amusement		
5914	Bioscopen	100%
90011	Beoefening van podiumkunst	100%
90013	Circus en variété	100%
90041	Theaters en schouwburgen	100%
90042	Evenementenhallen	100%
91021	Musea	100%
91022	Kunstgalerieën/-expositieruimte	100%
91041	Dieren- en plantentuinen, kinderboerderijen.	100%
91042	Natuurbehoud	100%
93211	Pret- en themaparken	100%

93212	Kermisattracties	100%
6. Sport		
85511	Zeil- en surfscholen	100%
85519	Overige sport- en recreatieonderwijs	30%
93111	Zwembaden	30%
93112	Sporthallen, sportzalen	30%
93113	Sportvelden	30%
93119	Overige sportaccommodaties	30%
93121	Veldvoetbal	30%
93122	Veldsport in teamverband	30%
93123	Atletiek	30%
93124	Tennis	30%
93125	Paardensport en maneges	30%
93126	Wielersport	30%
93127	Auto- en motorsport	30%
93128	Wintersport	30%
93129	Overige buitenport	30%
9313	Fitnesscentra	100%
93141	Individuele zaalsport	30%
93142	Zaalsport in teamverband	30%
93143	Kracht- en vechtsport	30%
93144	Bowlen, kegelen, biljarten	30%
93145	Denksport	30%
93146	Sportscholen	30%
93149	Overige binnensport en omnisport	30%
93151	Zwem- en onderwatersport	30%
93152	Roei-, kano-, zeil- en surfsport e.d.	30%
93191	Beroepssportlieden	30%
93192	Hengelsport	100%
93193	Verzorgen van vistochten	100%
93194	Supportersverenigingen	30%
93195	Organiseren van sportevenementen	30%
93196	Overkoepelende organen	30%
93199	Overige sportactiviteiten n.e.g.	30%
93291	Jachthavens	100%
7. Overig		
3012	Bouw van sport-/recreatievaart	100%
77111	Verhuur personenauto's	10%
7712	Verhuur en lease van o.a. caravans en aanhangwagens	30%
7721	Verhuur van sport- en recreatieartikelen	30%
7734	Verhuur en lease van schepen	30%
8230	Organiseren van congressen en beurzen	100%
92001	Loterijen en kansspelen	100%
92009	Exploitatie van amusements- en speelautomaten	100%
93299	Overige recreatie n.e.g.	30%
9604	Sauna's, solaría, baden e.d.	100%